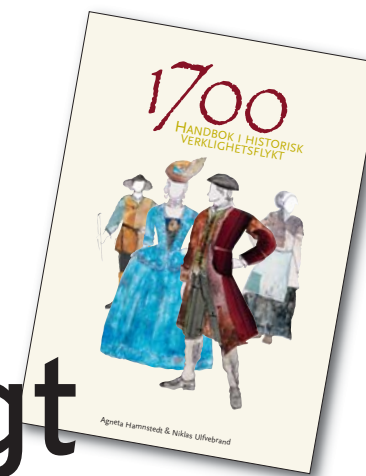


1700

Historisk verklighetsflykt – på riktigt



Rovor, ölsupa och strömmingsstrut till middag, vadmalsbyxor och filthatt för männen, krinolin, huckle och förkläde för kvinnorna. Det låter kanske inte så flärdfullt, men det är en upplevelse att bli förflyttad 300 år tillbaka i tiden.

Sala Silvergruva och kurorten Sättra Brunn hade sina glansperioder på 1700-talet, och det var just i den tidsepoken de båda turistanläggningarna fann en gemensam arena. Nu satsas det på 1700-talsaktiviteter både vid gruvan och brunnen.

Kalla det verklighetsflykt eller helt enkelt bara ett spännande tema, men satsningen är inspirerande och lärorik. Är du inte redan historieintresserad så blir du det garanterat här.

Det är inne med 1700-talet, ett häftigt århundrade med flashiga kläder, intressant matkultur och musik. Därför har vi gjort ett koncept för att paketera en historisk tidsanda för våra gäster, berättar Kajsa Berglind, vd vid Sala Silvergruva och en av medlemmarna i Sättra Brunn Ekonomisk Förening. Vi har rotat bland gruvarbetarnas bouppteckningar, räkenskaper, inköpslistor och recept för att skapa våra 1700-talsmiljöer.

Egentligen krävs det just bara lite yttre ting, gruv- och brunnsmiljöerna är ju redan tidstypiska och välbevarade. Medarbetare tog sig ivrigt an 1700-talsprojektet som bara växer. Kajsa samarbetade med Caroline Drabe, vd på Sättra Brunn, även före det gemensamma projektet. Tillsammans planerar de nu 1700-talsaktiviteter både vid gruvan och vid brunnen.

Den gamla kurorten har under senare år förvandlats till en modern konferens- och spa-anläggning i en intakt 1700-talsmiljö, så det

är inte svårt att skapa rätt stämning. För 300 år sedan delade man in brunnsgästerna i tre olika kategorier, uslingar, allmoge och ståndspersoner. Därför var det naturligt att även dela in deras mat och kläddruk på samma sätt. Det kommer att märkas på olika sätt i brunnens aktiviteter framöver, säger Caroline Drabe.

Tidstypisk dräng underhåller på luta

– Vid gruvan har vi gruvdrängskören och vår guide Niklas, alias Mauritz, som är vår underhållande 1700-tals stand up. Personalen är tidstypiskt klädda som olika karaktärer. Vi räknar med att bygga ut gruvans dagar, som hålls i början av augusti varje år, till en hel 1700-talsvecka tillsammans med Sättra Brunn och Sala stad, berättar Kajsa.

Hela 1700-talsprojektet blev möjligt tack vare ett kulturbidrag från Sala Sparbank. Agneta Hamnstedt, som drivit krog på båda anläggningarna, blev självskriven som matansvarig. Hon har letat recept i gamla arkiv, konstruerat nya recept utifrån dåtidens råvaror och provlagat för att locka fram de läckraste smakerna.

Många har varit engagerade i arbetet med att ta fram tidstypiska kläder. I boken som presenterar det omfattande 1700-talsprojektet, "1700 – Handbok i historisk verklighetsflykt", finns inte bara recept och berättelser från den tiden. Här kan du också se kostymdesignern Åsa Karlzéns vackra dräktskisser gjorda efter Niklas Ulfvebrands gedigna research och dokumentation.

Det är Agneta Hamnstedt och Niklas Ulfvebrand som skrivit boken om människor, mat och kläder vid Sala Silvergruva och Sättra Brunn under 1700-talet. Boken finns bland annat att köpa på anläggningarna och i bokhandeln i Sala.

Text: Kristina Grefberg

Foto: Pia Nordlander och Magnus Svedjemarker

